

Rânduiești liturgice în lumina Sfințelor Canoane.

Pr. referent: Precob Marian

- 09.02.2021, Protopopiatul Dorohoi.-

Cuprins

	Pagini
Titlul referatului, autorul referatului, data și locul susținerii.....	1
Cuprins.....	2
Canoanele apostolic.....	3-11
Sinoadele ecumenice.....	11-16
Sinoadele locale.....	16-20
Canoanele Sfinților Părinți.....	20-22
Concluzie.....	23
Bibliografie.....	23

I. Canoanele apostolice.

➤ Canoanele apostolice, întărite de cele ecumenice și locale:

✓ Hirotonia clericilor și casătoria lor.

- Episcopul să se hirotonisească de doi sau trei episcopi (*Canonul 1 apostolic*).

Episcopul să fie confirmat de toți episcopii din eparhie, iar de ceilalți prin scrisori, dacă nu pot fi de față, sub întărirea mitropolitului în fiecare eparhie (*Canonul 4, Sinodul I Ecumenic, Niceea, 325*) și să nu se hirotonisească fără Sinod (*Canonul 19, Sinod, Antiohia, 341*), dacă au fost cercați vreme îndelungată în cuvântul credinței, cât și-n viețuirea dreptului cuvânt (*Canonul 12, Sinod, Laodicia, 343*), să nu fie însă îngăduit, a se pune episcop într-un sat sau în cetate mică, căci s-ar micșora numele episcopului și autoritatea episcopiei, dar dacă, cetatea mică al cărei popor s-a înmulțit în așa număr în cât este socotită vrednică de episcopie, să-și ia episcop (*Canonul 6, Sinod, Sardica, 344*), să nu fie iertat a se hirotonisi episcopul de doi episcopi (*Canonul 1, Sinod, Constantinopol, 394*), episcopul va fi hirotonisit de mulți episcopi laolaltă (*Canonul 13, Sinod, Cartagina, 419*), se va respecta forma cea veche, ca hirotonia episcopilor să nu se facă mai puțin de trei episcopi (*Canonul 58, Ibidem*) și orice alegere făcută de către boieri pentru episcop, presbiter sau pentru diacon, să rămână fără tărie, să se caterisească și să se afurisească și toți cei ce se împărtășesc cu dânsul (*Canonul 3, Sinodul VII, Niceea, 787*);

- Episcopul să nu îndrăznească a face hirotonii afară din hotarele sale în cetățile și satele care nu sunt supuse lui. Iar de se va vădi că a făcut aceasta fără socotința celor ce țin cetățile sau satele acelea, să se caterisească și el și acei pe care i-a hirotonisit (*Canonul 35 apostolic*);

- Nu se cuvine episcopului a hirotonisi la demnitatea de episcop pe cine voiește, făcând aceasta dar fratelui, fiului sau altei rude, căci nu este cu dreptate a pune moștenitori la episcopie, dăruind cele lui Dumnezeu din dragoste omenească, deoarece nu trebuie să supună Biserica lui Dumnezeu moștenitorilor, iar de va face cineva aceasta, hirotonia să rămână fără tărie și el să se pedepsească cu sfurisire (*Canonul 76 apostolic*);

- Dacă cineva va fi vătămat la ochi sau rănit la picior, dar vrednic de episcopie, să se facă; că nu-l oprește infirmitatea corpului, ci necurăția sufletului (*Canonul 77 apostolic*);

- Iar fiind orb și surd, să nu se facă episcop, nu ca un necurat, ci ca să nu fie împiedicate cele bisericesti (*Canonul 78 apostolic*);
- Dacă are cineva demon să nu se facă cleric; nici cu cei credincioși să se roage împreună; dacă se curăță să se primească, iar de va fi vrednic să se facă (*Canonul 79 apostolic*);
- Cel ce a venit din viața păgânească și s-a botezat sau din viața păcătoasă, nu este cu dreptate a se face episcop îndată; fiindcă este lucru nedrept să fie altora învățător cel ce încă nu s-a dovedit la încercare; afară numai dacă s-ar face aceasta prin harul dumnezeiesc (*Canonul 80 apostolic*);
- Dacă vreun episcop, presbiter sau diacon ar primi a doua oară hirotonia de la oarecine, să se caterisească și el și cel ce l-a hirotonisit, afară dacă ar dovedi că are hirotonia de la eretici. Pentru că cei ce sunt botezați de la unii ca aceștia, ori hirotonisiți, nu este cu puțință a fi, nici clerici, nici credincioși (*Canonul 68 apostolic*);
- Presbiterul, diaconul și ceilalți clerici să se hirotonisească de un episcop (*Canonul 2 apostolic*).

Presbiterul să nu se hirotonisească înainte de 30 de ani, de ar fi omul deplin vrednic, ci să aștepte, căci Iisus Hristos în anul al 30 lea S-a botezat și a început a învăța (*Canonul 11, Sinod, Neocezareea, 315*), nu este iertat horepiscopilor a hirotonisi presbiteri sau diaconi; încă nici presbiteri ai cetății sau în altă parohie fără a li se da voie de episcopul locului prin scrisori (*Canonul 13, Sinod, Ancira, 315*), diaconii mai înainte de 25 de ani să nu se hirotonisească (*Canonul 21, Sinod, Cartagina, 419*), ;

- Dacă vreun episcop, presbiter sau deacon ar ajunge la această vrednicie, prin bani să se caterisească și el și cel ce l-a hirotonisit și să se înlăture definitiv de la împărtășire (*Canonul 29 apostolic*);
- Dacă cineva hirotonindu-se episcop, n-ar primi slujba și purtarea de grijă a poporului ce i s-a încredințat, trebuie aă se afurisească până ar primi. Asemenea și presbiterul și diaconul. Iar dacă n-ar fi primit de cei de acolo, nu din socotința sa, ci din răutatea poporului, el, să fie episcop, iar clerul cetății să se afurisească, pentru că nu s-a făcut învățător al acestui popor nesupus (*Canonul 36 apostolic*);
- Episcopul, presbiterul sau diaconul să nu se despartă de soția sa sub cuvânt de evlavie; iar dacă o va lăsa, să se afurisească; și stăruint astfel să se caterisească (*Canonul 5 apostolic*);
- Dintre cei ce au intrat în cler necăsătoriți, voind să se însoare, îngăduim numai citeților și cântăreților. (*Canonul 26 apostolic*);

Câți se fac diaconi rămân în această stare dacă au mărturisit și au zis că trebuie a se căsători, neputând rămâne singuri. Apoi căsătorindu-se vor rămâne în slujba lor, pentru că li s-a dat voie de episcop. Însă dacă unii din aceștia nu spun și primesc hirotonia, iar în urmă se căsătoresc, să înceteze de diaconie (*Canonul 10, Sinod, Ancira, 314*);

Dacă un presbiter se căsătorește, el va fi înlăturat din cler, iar dacă este desfrânat sau preacurvar, se va afurisi și va fi supus la pocăință (*Canonul 1, Sinod, Neocezareea, 315*);

Dacă cineva s-ar indoi a se împărtăși de sfânta cuminicătură de la presbiter însurat, ca și cum nu i s-ar cuveni să liturghisească, anatema să fie (*Canonul 4, Sinod, Gangra, 340*);

Ca ipodiaconii cei se ating de sfintele Taine și diaconii, presbiterii și episcopii după hotorârile lor, să se înfrâneze de către soțiile lor, ca să fie ca și cum n-ar avea (*Canonul 33, Sinod, Cartagina, 419*);

Dacă vreun presbiter sau diacon va lepăda pe soția sa, cu pricinuire de evlavie, să se afurisească, iar stăruind să se caterisească (*Canonul 13, Sinodul VI, 691*).

- Presbiterii și diaconii să nu facă nimic fără aprobarea episcopului, căci el este cărui s-a încredințat poporul Domnului și de la care se va cere răspuns pentru sufletele lor (*Canonul 39 apostolic*);

Presbiterii sunt opriți a face Hrismă (mir sfințit) și a consfinți fete (probabil, diaconite) și nici să împace pe cineva la liturghie în public nu se cuvine (*Canonul 6, Sinod, Cartagina, 419*), ei o pot face, lipsind episcopul, dar întrebându-l, fiind cineva în primejdie (de moarte) (*Canonul 7, Ibidem*);

- Episcopul, presbiterul sau diaconul deprinzându-se cu table, ori cu beții, să înceteze, ori să se caterisească (*Canonul 42 apostolic*);

- Ipodiaconul, cetetul sau cântărețul asemenea făcând ori să înceteze, ori să se afurisească. Asemenea și mireanul (*Canonul 43 apostolic*);

- Episcopul, presbiterul sau diaconul cerând camătă de la cei ce se îndatoresc de la el, ori să înceteze, ori să se caterisească (*Canonul 44 apostolic*);

- Episcopul sau presbiterul nepurtând grijă de cler sau popor și neînvățându-I buna cinstire de Dumnezeu să se afurisească, iar dacă stăruiește în nepurtare de grijă și lenevire, să se caterisească (*Canonul 58 apostolic*);

- Dacă vreun episcop nu va ajuta cu cele necesare, pe presbiter sau pe vreunul din clerici fiind sărac, să se afurisească, iar stăruind să se caterisească ca unul ce a ucis pe fratele său (*Canonul 59 apostolic*);

- Nu îngăduim să se primească în cler sclavii fără voia stăpânilor, pentru mâhnirea acelor stăpâni, căci una ca aceasta face răsturnare caselor. Iar dacă vreun sclav s-ar arăta cândva vrednic pentru hirotonie, precum s-a arătat și Onisim al nostru și se vor învoui stăpânii și-l vor elibera, demis fiind din casă, să se facă (*Canonul 82 apostolic*);

- Dacă vreun cleric sau laic s-ar afla postind în ziua Duminicii sau Sâmbăta (afară numai de una), clericul să se caterisească, iar laicul să se afurisească (*Canonul 64 apostolic*);

Nu ne va învinovăți pe noi cineva pentru că ținem Miercurea și Vinerea, în care zile s-a poruncit după tradiție a se ajuna, deoarece Miercurea se ține pentru sfatul făcut de Iudei asupra vânzării Domnului, iar Vinerea pentru patimile suferite de El pentru noi; Duminica o ținem însă, pentru învierea Domnului din morți, ca zi de bucurie, în care nici genunchii nu se pleacă (*Canonul 15 al Sf. Petru al Alexandriei, 311*);

- Dacă va defăima cineva fără dreptate pe împăratul sau pe dregătorul. Să ia pedeapsă; de va fi cleric să se caterisească, iar de va fi laic să se afurisească (*Canonul 84 apostolic*).

✓ Sfintele Taine: Botezul.

- Episcopul sau presbiterul dacă va admite botezul sau jertfa ereticilor, dispunem să se caterisească; căci ce unire poate avea Hristos cu Beliar, sau ce parte are credinciosul cu necredinciosul (II Cor. VI, 15) (*Canonul 46 apostolic*);

- Episcopul sau presbiterul de va boteza din nou pe cel ce are botez adevărat, ori nu va boteza pe cel spurcat de către necinstitorii de Dumnezeu, să se caterisească ca unul ce-și bate joc de Crucea și de moartea Domnului și nu deosebește pe ierei de către ierii mincinoși (*Canonul 47 apostolic*);

- Dacă vreun episcop sau presbiter nu ar boteza după porunca Domnului, în Tatăl, în Fiul și în Duhul Sfânt, ci în trei fără de început, sau în trei Fii, sau în trei Mângâitori, să se afurisească (*Canonul 49 apostolic*);

- Dacă vreun episcop sau presbiter, nu va săvârși trei afundări ale unei Taine, ci o afundare, care se face întru moartea Domnului, să se caterisească. Fiindcă nu a zis Domnul : *botezați întru moartea mea, ci, mergând, învățați toate popoarele, botezându-*

i în numele Tatălui și al Fiului și al Duhului Sfânt (Matei, 26, 19) (Canonul 50 apostolic);

✓ Sfintele Taine: Spovedania sau Mărturisirea

- Dacă vreun episcop sau presbiter nu primește pe cel ce se întoarce de la păcat, ci îl leapădă, să se caterisească, căci măhnește pe Hristos, cel ce a zis : *bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește* (Luca, 15, 7) (*Canonul 52 apostolic*);

- Sfânta Liturghie: daruri aduse la altar. Sărbători în Postul mare.

- Nu se cuvine a proaduce pâine în patruzecime, decât Sâmbăta și Duminica (*Canonul 49, Sinod, Laodicia, 343*);

- Nu se cuvine a săvârși praznicile nașterilor mucenicilor în patruzecime, ci a face Sâmbăta și Duminica pomenirile lor (*Canonul 51, Sinod, Laodicia, 343*);

- Dacă vreun episcop sau presbiter, afară de rânduirea Domnului pentru jertfă va aduce altceva la Altar: miere, lapte ori băuturi meșteșugite în loc de vin, păsări sau oarecare animale, ori legume, afară de rânduială, să se caterisească; afară de spice de grâu nou ori struguri la vremea cuviinciosă. Dar să nu fie iertat a aduce altceva la Altar decât unt-de-lemn pentru candelă și tămâie la vremea aducerii înainte (*Canonul 3 apostolic*);

- Toate celelalte produse să se trimită acasă episcopului și presbiterilor, dar nu la Altar. Și lămurit este că episcopul și presbiterii le vor împărți diaconilor și celorlalți clerici (*Canonul 4 apostolic*);

Cele se aduc sub cuvânt de jertfă și care vor fi rămas de la întrebuițarea tainelor, le vor împărții clericii. Cel ce se catihisește să nu mănânce, nici să bea din acestea, ci numai clericii și credincioșii frați care sunt împreună cu dânșii (*Canonul 8, Teofil al Alexandriei, 319*), să nu se aducă nimic mai mult întru cele sfinte decât Trupul și Sângele Domnului, precum Însuși Domnul a predonisit, adică pâine și vin amestecat cu apă. Iar pârga de miere și lapte, deși se aduce mai ales în Altar, spre taina pruncilor, să se binecuvinteze deosebit pentru ca să se deosebească de sfințenia Dumnezeiescului Trup și Sânge. Nimic mai mult spre pârgi să nu se aducă, decât din struguri și din grâu (*Canonul 44, Sinod, Cartagina, 419*), fiindcă ne-am înștiințat că în diferite biserici aducându-se struguri, după oarecare obicei păstrat, liturghisitorii Altarului îi împreună pe aceștia cu jertfa cea fără de sânge a cuminicării și așa pe amândouă laolaltă, le împart poporului, am găsit cu cale să hotărâm, ca nici unul dintre cei sfințiți să numai facă aceasta și să dea poporului numai cuminicătura spre viață veșnică și iertarea păcatelor; (...) Dacă vreun cleric ar proceda împotriva celor hotărâte,

să se caterisească (*Canonul 28, Sinodul VI, 691*), deoarece am auzit că, în țara Armenilor, cei ce săvârșesc jertfa cea fără de sânge, aduc numai vin pe sfânta masă, fără a-l amesteca cu apă.

Deoarece a existat un vechi eres păcătos, al Idroparastaților, care la jertfa lor au întrebuințat numai apă în loc de vin, acest bărbat (Ioan Gură de Aur), de Dumnezeu purtător, desființând învățătura nelegiuită a acestui fel de eres, a arătat că el a alcătuit cuvântarea pomenită din cauză că aceia se opun tradiției apostolice. (Atât el, cât și Iacov, fratele Domnului după trup și Vasile, Arhiepiscopul bisericii Cezareei) (...) a rânduit ca la dumnezeiasca liturghie să punem în potir apă și vin.

Deci dacă vreun episcop sau presbiter nu face după rânduiala predonită de Apostoli, amestecând vinul cu apă, ci în acel fel va aduce jertfa cea preacurată, să se caterisească, ca unul care a vestit taina nesăvârșită și a făcut împotriva celor predonite (*Canonul 32, Ibidem*), nu trebuie să se aducă miere ori lapte la altar (*Canonul 57, Ibidem*) și am auzit că în țara Armenilor oarecarii fierbând părți de cărnuri, pun înainte înăuntrul sfintelor Altare și le impart preoților potrivit unor rămășițe iudaicești. Drep aceea noi păzind neîntinarea Bisericii, dispunem a nu fi îngăduit cuiva din cei sfințiți să ia părți deosebite de cărnuri de la cei ce aduc, ci să se îndestuleze cu cele ce s-ar mulțumi cei ce sduc afară de biserică. Iar cineva de n-ar face așa, să se caterisească (*Canonul 99, Ibidem*).

○ Pascalia creștină.

- Dacă vreun episcop, presbiter sau diacon va sărbători sfânta zi a Paștelor cu Iudeii, înainte de echinocțiu de primăvară, să se caterisească (*Canonul 7 apostolic*);

- Dacă vreun episcop, presbiter, sau diacon, sau oricare din numărul clericilor, va posti împreună cu Iudeii sau va serba cu dânșii, sau ar primi de la dânșii daruri de sărbători, precum azime sau altceva de acest fel, să se caterisească, iar de va fi laic să se afurisească (*Canonul 70 apostolic*);

- Vreun creștin de ar aduce unt-de-lemn la Altarul păgânilor, sau în sinagoga Iudeilor în sărbătorile lor, sau lumânări ar aprinde, să se afurisească (*Canonul 71 apostolic*);

- Toți care îndrăznesc a deslega hotărârea sfântului și marelui Sinod, cel adunat în Niceea, în prezența bunei cinstiri prea iubitorului de Dumnezeu Împăratul Constantin, pentru sfânta sărbătoare cea mântuitoare a Paștilor, să fie neîmpărtașiți și lepădați de la Biserică, de vor stărui împotrivindu-se mai sever celor bine dogmatizate. Iar de va fi din cler, să se caterisească de liturghie (*Canonul 1, Sinod, Antiohia, 341*).

- Sfânta Liturghie. Vredinicia de a sluji.
- Dacă vreun episcop, presbiter sau diacon, sau oricare din catalogul preoțesc, săvârșindu-se sfintele Taine nu se va împărtăși, să spună pricina și de va fi binecuvântată, să aibă iertare; iar de nu va spune, să se afurisească ca unul ce s-a făcut pricinuitor de vătămarea poporului și i-a dat de bănuit că nu le-a săvârșit fiind vrednic (*Canonul 8 apostolic*);
 - Dacă vreun episcop, presbiter sau diacon caterisit după dreptate, pentru vinovății arătate, ar îndrăzni să se atingă de liturghia încredințată lui odinioară, acesta să se înlătore de la biserică definitiv (*Canonul 28 apostolic*);
 - Adunarea cu ereticii. Pedepse.
 - Dacă cineva s-ar ruga împreună chiar și-n casă cu cel scos de la împărtășire, să se afurisească (*Canonul 10 apostolic*);
 - Dacă cineva fiind cleric, s-ar ruga împreună cu clerici caterisiți, să se caterisească și el (*Canonul 11 apostolic*);
 - Episcopul, presbiterul sau diaconul rugându-se împreună cu ereticii, să se afurisească numai, iar de a dat voie a lucra ca unor clerici, să se caterisească (*Canonul 45 apostolic*);
 - Dacă vreun cleric ori mirean va intra să se roage în sinagoga Iudeilor sau a ereticilor, să se caterisească și să se afurisească (*Canonul 65 apostolic*);
 - Ereticilor să nu le fie iertat a intra în casa lui Dumnezeu stăruind ei în eres (*Canonul 6, Sinod, Laodicia, 343*); să nu fie iertat celor ai bisericii să meargă la cimitirile ereticilor pentru rugăciune ori pentru a se vindeca; unii ca aceștia de vor fi credincioși, să fie neîmpărtășiți până la o vreme, iar pocăindu-se și mărturisindu-se că au greșit, să se primească (*Canonul 9, Ibidem*); nu se cuvine a se ruga împreună cu ereticii sau cu schismaticii (*Canonul 33, Ibidem*).
 - Incompetența de a sluji în altă eparhie.
 - Dacă vreun cleric ori mirean afurisit sau neprimut, se va primi în altă cetate, când se duce acolo fără scrisori de recomandare, să se afurisească împreună cu cel ce l-a primit (*Canonul 12 apostolic*);
 - Iar de ar fi afurisit, să se prelungească afurisirea asupra lui, fiindcă a mințit și amăgit Biserica lui Dumnezeu (*Canonul 13 apostolic*);
 - Dacă vreun presbiter sau diacon se afurisește de episcop, să nu se poată primi de altul, ci numai de cel ce l-a afurisit, afară numai dacă din întâmplare s-ar săvârși episcopul care l-a afurisit (*Canonul 32 apostolic*);

- Nu se cuvine celui ieraticesc sau clerului a călători fără cărți canonice (*Canonul 41, Sinod, Laodicia, 343*) sau fără porunca episcopului (*Canonul 42, Ibidem*).
 - Mutarea în altă eparhie.
- Episcopului nu-i este îngăduit să-și lase eparhia sa și să treacă la alta, chiar mulți de l-ar sili, fără numai de va fi o pricină binecuvântată, care-l silește la aceasta (*Canonul 14 apostolic*);
 - Dacă vreun, presbiter sau diacon sau oricare din catalogul clericilor, părăsind eparhia sa, se va duce la alta și se va muta definitiv, fără socotința episcopului său, dispunem ca acesta să nu mai liturghisească, mai ales dacă episcopul îl cheamă înapoi și el nu ascultă, rămânând în neorânduiala sa, să se împărtășească acolo ca un laic (*Canonul 15 apostolic*).
 - Oprirea de a intra în cler.
 - Cel ce s-a căsătorit cu două nunți după botez ori a avut concubină, nu poate fi episcop, presbiter, diacon sau orice din tagma ieraticescă (*Canonul 17 apostolic*);
 - Cel ce va lua văduvă ori lepădată ori curvă, slujnică sau din cele de la teatre, nu poate a fi episcop, presbiter, deacon sau orice din tagma ieraticescă (*Canonul 18 apostolic*);
 - Cel ce a ținut două surori sau nepoată de soră, nu poate fi cleric (*Canonul 19 apostolic*);
 - Pe cei cu două nunți canonul i-a oprit despre slujire (*Canonul 12, Sf. Vasile cel Mare, 379*).
 - Fameni
 - Famenul, dacă din bântuirea oamenilor s-a făcut ori s-a lipsit, în persecuție, de cele ale bărbaților, ori de s-a născut așa și este vrednic, să se facă episcop (*Canonul 21 apostolic*);
 - Cel ce și-a tăiat membrele sale, să nu se facă cleric, că s-a făcut lui singur ucigaș și vrăjmaș al zidirii lui Dumnezeu (*Canonul 22 apostolic*);
 - Dacă oarecare cleric fiind, se va mutila pe sine să se caterisească, că este ucigaș lui (*Canonul 23 apostolic*);
 - Mireanul mutilându-se pe sine, trei ani să se afurisească, căci este vrăjmaș al vieții sale proprii (*Canonul 24 apostolic*);
 - Ocara față de clerici.
 - Dacă vreun cleric ar ocări pe episcopul, să se caterisească, că nu se cade a vorbi de rău pe mai marele tău (*Canonul 55 apostolic*);

- Dacă vreun cleric va ocări pe presbiter sau diacon să se afurisească (*Canonul 56 apostolic*);
 - Despre postul clericilor.
- Dacă vreun episcop, presbiter, diacon, ipodiaton, citeț sau cântăreț nu postește sfântul marele post al Paștilor, sau Miercurea sau Vinerea, să se caterisească, fără numai dacă va fi împiedicat de slăbiciune trupească; iar de va fi laic să se afurisească (*Canonul 69 apostolic*).

II. Sinoadele ecumenice.

➤ Sinodul I ecumenic (Niceea, 325).

- Celibatul clericilor.
 - Dacă cineva s-a chirurgisit în boală de doctori sau s-a tăiat de barbari, acesta să rămâie în cler (...) (*Canonul 1*);
 - Marele Sinod a oprit definitiv ca episcopul, presbiterul, diaconul sau vreunul din cei din cler, să le fie cu puțință a avea femeie împreună viețuitoare, afară numai de mamă, soră sau mătușă, sau din acele persoane cu care ar scăpa de bănuț (*Canonul 3*);
 - Iar pentru cei ce pleacă din viață să se observe și acum legea veche și canonică, încât dacă pleacă cineva să nu se lipsească de merinda cea mai de pe urmă și cea mai necesară. Iar dacă cel ce, pentru care nu mai era nădejde, s-a și împărțășit, apoi se va întoarce iarăși între cei vii, să fie cu cei ce participă numai la rugăciunea comună. Dar în general referitor la cel ce pleacă, cerând a se împărțăși de Euharistie, episcopul să-i dea din prosforă după examinare (*Canonul 13*);
 - În privința catehumenilor căzuți a socotit sfântul și marele Sinod ca aceștia numai trei ani să fie ascultători, după aceea să se roage cu cetehumenii (*Canonul 14*);
 - A venit la cunoștința sfântului și marelui Sinod, că în oarecare locuri și cetăți diaconii dau presbiterilor Euharistia; aceasta nici canonul, nici obiceiul n-a predonisit, ca cei ce n-au putere de a aduce sfânta jertfă. Dar s-a mai aflat și aceea, că unii dintre diaconi se ating de Euharistie, chiar înainte de episcop. Deci toate acestea să se desființeze și diaconii să rămână la cele cuvenite lor, știind că ei sunt slujitori ai episcopilor și mai mici decât presbiterii. Deci să primească Euharistia după presbiteri conform rânduielii, dându-le lor, ori episcopul, ori presbiterul. Să nu fie îngăduit ca diaconii să șadă nici între presbiteri, căci ceea ce făceau era împotriva rânduielii și a canonului, iar dacă vreunul n-ar voi să se supună chiar după aceste hotărâri, să înceteze din diaconie (*Canonul 18*);

- Deoarece sunt unii care pleacă *genunchii* Duminica, precum și-n zilele Cincizecimii; pentru respectarea acestora în fiecare parohie, sfântul Sinod a socotit să se aducă rugăciuni lui Dumnezeu stând (*Canonul 20*). (Tâlcuire: *Totuși rugăciunea adusă în aceste zile nu va fi desbrăcată de smerenie chiar stând în picioare când o facem*).

- ✓ Sinodul II ecumenic (Constantinopol, 381).

Nu are canoane legat de tema de față.

- ✓ Sinodul III ecumenic (Efes, 431).

Nu are canoane legat de tema de față.

- ✓ Sinodul IV ecumenic (Calcedon, 451).

- Dacă vreun episcop ar face hirotonie pentru bani, ar aduce la vânzare Darul cel nevândut și ar hirotonisi episcop cu bani, sau pe horepiscopi, presbiteri sau diaconi, sau pe oricare din cler, sau ar înainta ca iconomi, advocați, paramonar sau pe oricare din canon, pentru al său mârșav câștig, cel ce s-ar dovedi că a făcut aceasta, să se primejduiască despre treapta sa. Și cel hirotonisit să nu se folosească de hirotonia cea din negoț sau din înaintare, ci să fie străin de ceea ce a dobândit pentru bani. Iar dacă cineva s-ar arăta mijlocitor pentru astfel de fapte urâte și nelegiuite luări, de este cleric să cadă din treapta sa, iar de va fi mirean, sau monah, să se anatematiască (*Canonul 2*);

- Sfântul Sinod s-a înștiințat, că oarecarii din cler iau arendă averile altora, pentru mârșav câștig și se ocupă cu afaceri lumești, lenevindu-se în a săvârși serviciul Divin, și alergând prin casele lumenilor și primind încredințări de averi pentru iubirea de argint. Deci a hotărât sfântul și marele Sinod, ca nimeni de acum înainte, nici episcop, nici cleric, nici monah să poată închiria averi sau a lua asupra-și administrarea lucrurilor lumești, afară dacă numai ar fi chemați prin legi la epitropia minorilor sau ar fi rânduiți de episcop la afaceri bisericești, pentru orfani, văduve fără de ajutor și pentru acei al căror ajutor îl reclamă de la Biserică pentru frica lui Dumnezeu. Iar dacă cineva s-ar apuca să calce cele hotărâte, să se supuie certărilor bisericești (*Canonul 3*);

- Nimeni să nu se hirotoniască fără destinație, nici presbiterul, nici diaconul, nici altul oricarele din tagma clerical; ci cel ce se hirotonisește să se numiască pentru biserica unei cetăți, sau unui sat, sau mucenicească, sau pentru monastire. Iar cei ce se hirotonisesc fără destinație, Sfântul Sinod a hotărât ca acest fel de hirotonie să fie fără tărie și nicăeri să nu poată lucra, spre defăimarea celui ce a hirotonisit (*Canonul 6*);

- Am rânduit că nici monahii, nici cei ce s-au dedicate clerului să ia parte la oaste sau la altă dregătorie lumească. Îndrăznind aceasta și necăindu-se pentru a reveni la calea aleasă dinainte, să se anatematiască (*Canonul 7*);

- Clericii azilurilor de săraci și ai monastirilor și ai bisericilor mucenicilor să rămână sub stăpânirea episcopilor din fiecare cetate după tradiția sfinților Părinți și să nu se sustragă cu trufie de la episcopul lor propriu. Iar cei ce vor îndrăzni să răstoarne orânduirea și nu se vor supune episcopului lor propriu, dacă vor fi clerici să se supună pedepselor canonice; iar de vor fi monahi sau laici să fie (afurisiți) excomunicați (*Canonul 8*);

- Dacă vreun cleric are judecată cu alt cleric, să nu lase pe episcopul său și să alerge la judecăți laice, ci mai întâi să se cerceteze pricina de episcopul său, sau să se facă judecata de acei pe cari i-ar voi ambele părți, cu voia episcopului lor. Dacă vreun cleric ar avea judecată cu al său, sau cu alt episcop, să se judece de Sinodul eparhiei. Iar dacă vreun episcop sau cleric s-ar gălcevi cu mitropolitul aceleiaș eparhii să năzuiască a se judeca, ori la exarhul ocârmuirii, ori la scaunul împărăteștei cetăți a Constantinopolului (*Canonul 9*);

- Să nu fie iertat unui cleric a se număra totodată în bisericile a două cetăți și-n aceia pentru care s-a hirotonisit și la aceia la care s-a dus în urmă ca una mai mare pentru pofta slavei deșarte. (...). Iar dacă îndrăznesc după hotărârea marelui și ecumenicului sinodului acestuia, a face ceva din cele oprite, a hotărât să cadă din treapta lor. (*Canonul 10*);

- Clericii streini și anagnoștii să nu liturghisiască, în altă cetate, fără scrisori de recomandare ale episcopului lor (*Canonul 13*); (Tâlcuire: *anagnost-citeț*).

- Deoarece în unele eparhii s-a dat voie citeților (anagnoști) și cântăreților a se însura, Sfântul Sinod a hătărât să nu fie iertat unora ca acestora a lua femeie de altă religie. Iar cei ce au avut copii dintr-o astfel de căsătorie, dacă au apucat a boteza la eretici pe cei născuți dintr-înșii sa-i aducă la împărtășirea catoliceștei Biserici; iar dacă nu i-au botezat, nu-i pot boteza la eretici și nici a-i împreuna prin nuntă cu eretic, ori cu Iudeu, ori cu Elin, fără numai dacă persoana, care se împreună cu ortodox, ar făgădui că se va converti la credința ortodoxă. Iar dacă cineva ar călca această hotărâre a sfântului Sinod, să fie supus pedepsei canonice (*Canonul 14*);

- femeile diaconese să nu se hirotonisească înainte de 40 de ani și aceasta cu amănunțită cercetare; iar dacă după ce au primit hirotonia rămânând câtăva vreme în slujbă, se vor căsătorii disprețuind Darul lui Dumnezeu, unele ca acestea să se anatematisească împreună cu cei ce s-au unit cu ele (*Canonul 15*);

- Fecioarei, care s-a consacrat pe sine stăpânului Dumnezeu, asemeni încă și monahilor, să nu le fie iertat a se căsători. Iar de se vor afla făcând aceasta să fie

neîmpărtașiți. Am hotărât însă ca episcopul competent să aibă putere a dispune unitar față de aceștia (*Canonul 16*);

- Clericii sau laicii acuzând pe episcopi sau pe clerici fără cercetare, să nu se primească spre prihănire, dacă nu se va certa faptele lor anterioare (*Canonul 21*);
- Cei ce răpesc femei cu nume de căsătorie sau cei ce lucrează împreună, sau se sfătuiesc împreună cu cei ce le răpesc, sfântul Sinod a hotărât să cadă din treapta lor dacă sunt clerici, iar de sunt laici să se anatematiască (*Canonul 21*);
- A aduce pe episcop la treapta presbiterului, înseamnă „, Ierosilie”. Iar dacă pe aceia îi depărtează vr-o pricină dreaptă din lucrarea episcopiei, nu le este îngăduit a ținea nici loc de presbiter. Dacă s-a scos din dregătorie fără vinovăție se va întoarce către vrednicia episcopiei iarăș (*Canonul 29*).
 - Sinodul V ecumenic (Constantinopol, 553).
Nu are canoane legat de tema de față.
 - ✓ Sinodul VI ecumenic, 691.
 - Vârsta clericului la hirotonie.
- ipodiatonul să nu se hirotonisească înainte de 20 de ani; iar dacă cineva din cei ce s-ar afla, în orice fel de treaptă ieratică, s-ar hirotoni înainte de etatea hotărâtă să se caterisească (*Canonul 15*);
 - Îmbrăcămintea preoților.
- Nimeni din cei din cler să nu se îmbrace în haină necuviincioasă, nici când s-ar afla în cetate, nici când călătorește, ci să întrebuințeze îmbrăcămintea obișnuită acum celor ce se numără în cler. Iar dacă vreunul ar călca una ca aceasta, să se afurisească pe o săptămână (*Canonul 27*).
 - Liturghia Darurilor mai înainte Sfințite.
 - În toate zilele postului sfintei patruzecimi să se facă sfințita liturghie a celor mai înainte sfințite, afară de Sâmbăta și Duminica și de sfânta zi a Bunei-Vestiri (*Canonul 52*).
 - Post.
 - Deoarece am aflat că cei din cetatea Romanilor, între ajunările sfintei patruzecimi ajunează și Sâmbetele în afară de ceea ce a predat Biserica, sfântul Sinod a socotit ca și la biserica Romanilor să se păstreze nestrămutat canonul ce zice: „, Dacă vreun cleric s-ar afla ajunând în sfânta Duminică sau Sâmbăta, (afară de una singură, Sâmbăta Mare) să se caterisească, iar fiind laic să se sfurisească (*Canonul 56 apostolic*) (*Canonul 55 al Sinodului*).

- Asemenea am aflat că în țara Armenilor și-n alte locuri, unii mănâncă ouă și brânză în Sâmbetele și Duminicile sfintei patruzecimi. Deci s-a socotit și aceasta, ca Biserica lui Dumnezeu din toată lumea urmând aceeaș rânduială, să păstreze ajunarea, depărtându-se de tot felul de junghietură, chiar de ouă și de brânză care sunt roduri și nașteri aceloră despre care ne înfrânăm. Iar de n-ar păzi aceasta, de va fi cleric să se caterisească, iar de va fi laic să se afurisească (*Canonul 56*).

- Sfintele Taine.

- Nimeni din cei ce se numără între laici să nu-și dea lui singur din Dumnezeieștile Taine fiind față episcopul, presbiterul sau diaconul (*Canonul 58*);

- Sub nici un motiv să nu se săvârșescă Botez în paraclisele ce se află prin case, ci acei care voiesc a se învrednici de prea curate luminare să vie la catoliceștile biseici și acolo să dobândească Darul acesta. Iar de se va dovedi vreunul nerespectând aceste hătărâte de noi, de va fi cleric să se caterisească, iar de va fi laic, să se afurisească (*Canonul 59*);

- Nu este iertat nimănui dintre laici a intra în Altar; aceasta însă nu este interzis stăpânirii și autorității împărătești, cand ar voi să aducă daruri Creatorului, după o tradiție foarte veche (*Canonul 69*):

- Se cuvine celor ce se luminează a se învăța credința și în Joia săptămânii, să mărturisească episcopului sau presbiterului (*Canonul 78*);

- Dacă vreun episcop sau presbiter, sau diacon sau din cei ce se numără în cler sau laic, ar lipsi de la Biserica sa mai mult, fără absolută nevoie sau greutate, stand în oraș și nu s-ar duce cu credincioșii la Biserică în trei zile de Duminici din trei săptămâni; de va fi cleric să se caterisească, iar de va fi laic să se (afurisească) depărteze de la cuminecare (*Canonul 80*).

- Urmând legiurilor canonice ale Părinților, hotărâm și-n privința pruncilor. de câte ori nu se află martori de încredere, care să spună fără îndoială că sunt botezați și nici ei din cauza vârstei, nu vor putea răspunde destul dacă au primit sfânta Taină; aceștia trebuie botezați fără nici o piedică, ca nu cumva această îndoială sa-i păgubească de curățirea aceasta a Sfințeniei (*Canonul 84*).

- Educația creștină.

- Deci poruncim ca de acum înainte, în nici un chip să nu se mai zugrăvească picture care amăgesc vederea și strică mintea și aprinderile îndulcirilor rușinoase, nici pe tablouri și nici în alt chip; iar dacă cineva s-ar apuca să facă aceasta, să se afurisească (*Canonul 100*).

✓ Sinodul VII ecumenic (Niceea, 787).

○ Avere ilicită a clericilor.

• (...). Pentru aceasta și noi învățându-ne de la acesta, hotărâm ca episcopul să nu fie rău câștigător, cauzând pricinuri întru păcate, a cere aur, argint sau altceva de la episcopii cei supuși lui sau de clerici sau de la monahi (*Canonul 4*). (Tâlcuire: „ acesta” se referă la Dumnezeuiescul Apostol Pavel la mesajul, caun „canon” transmis presbiterilor Efesenilor, dar și cu referire la textul scripturistic de la Faptele Apostolilor, cap. 20, versetul 33/35, respectiv, „Mai feicit este a da dect a lua”).

○ Sfințirea bisericii și punerea Sfintelor Moaște.

• (...). Deci Bisericii care s-au sfințit fără sfintele Moaște al mucenicilor, poruncim să li se pună Moaște cu obișnuita rugăciune; iar cel ce va sfinți Biserici fără sfinte Moaște, să se caterisească, ca unul ce a călcat tradiția bisericească (*Canonul 7*).

○ Fățarnicia evreilor.

• Deoarece unii din religia Evreilor rătăcindu-se, credeau că vor amăgi pe Hristos Dumnezeu nostru fățarnicindu-se a fi creștini, iar în ascuns lepădându-se de El și serbând în taină Sâmbăta, făcând și alte lucruri evreești. Hotărâm ca aceștia, să nu se primească nici la împărtășire, nici la rugăciune și nici în biserică, ci să fie învederat că sunt Evrei după religia lor și nici să nu se boteze copiii lor, nici să nu cumpere sclavi sau să-i câștige. Iar dacă vreunul dintr-înșii se va întoarce din sinceră credință și va mărturisi din toată inima, disprețuind obiceiurile și lucrările lor în așa fel încât și alții să se mustre și să se îndrepteze, acesta să se boteze cu copiii lui și să se asigure a fi departe de moravurile evreești, dacă nu vor urma așa să nu se primească cu nici un chip (*Canonul 8*).

➤ Sinoadele locale

✓ Sinodul din Cartagina (256).

○ Botezul schismaticilor.

• (...). Hotărâm aceasta și acum ceea ce păstrăm totdeauna cu tărie și statornicie, că nimeni nu va putea să se botezeafără de catoliceasca Biserică, deoarece Botezul fiind unul și aflându-se numai în Biserica universală (...).Și se cuvine a se curăți și a se sfinți apa mai întâi de preot, ca să poată să șteargă cu însuși Botezul, păcatele omului celui ce se botează.(...).În ce privește pe cei ce vin la cunoștința adevăratei și bisericeștii credințe de la rătăcire și răsvrătire, să le dăm din nou Taina Dumnezeeshii puteri și a unirii, a credinței și a adevărului(*Unicul canon*).

✓ Sinodul Ancira (314).

- Avortul.
 - Despre femeile care curvesc și-și omoară fătul în pânțece, forțându-se să facă ucideri, să se oprească după hotărârea dată mai din-nainte, ca să se împărtășescă la ieșirea din viață; iar procedând cu iubire de oameni după cum am aflat, hotărâm ca (să fie oprite) vreme de zece ani după treptele hotărâte (*adică începând de la categoria plângătorilor și sfârșind cu cei care stau la rugăciune și se împărtășesc*) (*Canonul 21*).
 - Prezicători păgâni.
 - Cei ce se vrăjesc și urmează moravurile păgâne sau introduce în casele lor pe oarecari din prezicători în scopul de a descoperi dedesupturi false sau pentru curățire, să cadă sub epitimia de cinci ani, după treptele hotărâte: trei ani să cadă și doi la rugăciune fără sfintele Taine (*Canonul 24*).
 - ✓ Sinodul Neocezarea (315).
 - A treia căsătorie.
 - Despre cei vinovați de mai multe căsătorii, este clar hotărât un timp anumit în ce privește întoarcerea, iar credința lor îl scurtează (*Canonul 3*).
 - Înfrânare de păcat.
 - Dacă cineva dorind femeie și va înclina a se culca cu ea, însă dorința sa nu s-a tradus în fapt, se vede că, a fost salvat prin Dar (*Canonul 4*).
 - Botezul femeilor gravide.
 - Ceea ce poartă în pânțece, se cuvine a se lumina când voește deoarece întru aceasta, ceea ce naște cu cel ce se naște nu are atingere. Pentru ca să se arate voința deosebită la mărturisirea fiecăruia (*Canonul 6*).
 - Ospățul casatoriei a doua.
 - Presbiterul să nu mănânce la casătoria a doua, deoarece casătoria a doua are nevoie de pocăință (...) (*Canonul 7*).
 - Oficierea Liturghiei de presbiteri de la țară (săteni).
 - Presbiterii săteni (de la țară) nu pot a aduce sfintele Taine în dumnezeasca Biserică a cetății în prezența episcopului sau a presbiterilor cetății și nici să poată da pâine și pahar întru rugăciune. Însă dacă aceia nu vor fi de față și el singur va fi chemat pentru rugăciune, poate (*Canonul 13*).
 - Horepiscopii.
 - Iar horepiscopii, însemnează închipuirea celor 70 de apostolic; se cinstesc ca niște liturghisitori, aducând sfintele Taine, cât și purtarea de grijă a săracilor (*Canonul 14*).
 - Numărul Diaconilor.

- Se cuvine a fi numai șapte diaconi, de ar fi cetatea cât mai mare, potrivit canonului, pentru care te vei încredința din cartea Faptelor (Fapte, VI, 5) (*Canonul 15*).
 - ✓ Sinodul din Gangra (340).
 - Bârfirea celor căsătoriți.
- Dacă cineva din cei ce fecioresc pentru Domnul, s-ar ridica împotriva celor căsătoriți, să fie anatema (*Canonul 10*).
 - Travestirea în bărbat.
- Dacă cineva printr-o aparentă nevoiță schimbă îmbrăcămintea și în locul obișnuitei îmbrăcăminte femeiască, ar îmbrăca bărbătească să fie anatema (*Canonul 13*).
 - Părăsirea copiilor.
- Dacă cineva ș-ar părăsi fiii și nu i-ar hrăni, nici nu i-ar crește în cuviincioasa cinstire de Dumnezeu, ci, ar motiva nepurtarea lui de grijă, să fie anatema (*Canonul 15*).
 - Necinstirea părinților.
- Dacă cineva din fiii părinților, mai cu seamă de credincioși, s-ar depărta și n-ar da cuvenitul respect părinților săi, motivând cu cinstirea de Dumnezeu și relevând mai mult aceasta, să fie anatema (*Canonul 15*).
 - Tunderea părului la femei.
- Dacă vreuna din femei din cauza unei aparente nevoițe ș-ar tunde părul, care l-a lăsat Dumnezeu pentru amintirea supunerii, să fie anatema ca una ce calcă această poruncă (*Eustațiu și adepții lui învățau ca femeile să-și tundă părul*) (*Canonul 17*).
 - ✓ Sinodul Laodicia (343).
 - A doua căsătorie.
- Cei ce s-au însoțit liber și legiuit, după canonul bisericesc, prin a doua casătorie, după trecere de puțin timp, petrecând în rugăciuni și în posturi, trebuie să li se dea împărtășire după iertare (*Canonul 1*).
 - Mărturisirea sau Spovedania.
- Cei ce au păcătuit în diferite feluri și stăruiesc în rugăciunea mărturisirii și a pocăinței și fac tot ce trebuie pentru întoarcerea de la răutăți după măsura greșalei, dându-li-se unora ca acestora vreme de pocăință și să se primească la împărtășire pentru îndurările și bunătatea lui Dumnezeu (*Canonul 2*).
 - Luminarea ereticilor și primirea în cler.
- Nu se cuvine a se aduce în tagma ieraticască, cei de curând luminați (*Canonul 3*).
 - Camăta.

- Cei ierosiți nu se cuvine să îndatorească și să ia dobânzi și cele ce se zic jumătăți de dobânzi (*Canonul 4*).
 - Transportarea Sfintelor Taine.
- Să nu se trimită cele sfinte la sărbătoarea Paștelor în alte parohii sub cuvânt de blagoslovenie (*Canonul 14*).
 - Laudele bisericești: Ceasul IX și Vecernia.
- Și-n ceasul al noulea cât și seara să se facă aceiaș slujbă a rugăciunilor (*Canonul 18*).
 - Intrarea femeilor în Altar
- Nu se cade femeilor a intra în Altar (*Canonul 44*).
 - Luminarea în post
- Nu se cuvine a primi pentru luminare după două săptămâni din patruzecime (*Canonul 45*).
 - Ungerea cu Sfântul Mir
- Trebuie ca cei ce se luminează, după botez să se ungă cu Sfântul Mir și să se facă părtași ai Împărăției lui Hristos (*Canonul 48*);
- Nu se cuvine a deslega Joia din săptămâna ultimă a patruzecimi, prin aceasta necinstind postul în întregime, ci se cade a ajuna patruzecimea cu mâncare uscată (*Canonul 50*).
 - Locul cuvenit presbiterului.
- Nu se cuvine presbiterilor să intre și să șadă în Altar înaintea intrării episcopului, ci după episcop, afară de cel neputincios sau dacă episcopul lipsește (*Canonul 56*).
 - Folosirea în cult a cărților canonice: Vechiul și Noul Testament.
- Nu se cuvine a se zice în biserică alți psalmi, nici cărți necanonisite, ci numai cele canonice ale Testamentului Nou și ale celui Vechiu (*Canonul 59*).
 - ✓ Sinodul de al Constantinopol (394).
 - Osândirea episcopilor.
- Hotărâm că de acum înainte nu trebuie ca episcopul să se cerceteze și să se caterisiască nici de doi și nici de trei episcopi, ci cu judecata Sinodului și de este posibil cu a tuturor eparhioților, precum au rânduit și apostoleștile canoane: că osândirea celui vrednic de caterisire, să fie prin judecata amănunțită a mai multora, fiind prezent la judecată și acuzatul (*Canonul 2*).

✓ Sinodul Cartagina (419).

○ Excomunicații.

• Asemeni, dacă vreun episcop sau presbiter ar primi întru împărtășire pe cei înlăturați de la biserică, potrivit vinovățiilor lor, se va considera și el în aceeași acuzare, ca și cei ce fug de canonică hotărâre a episcopului lor (*Canonul 9*).

○ Cuminecarea pedepsiților.

• A convenit întregului Sinod ca cel care s-a înlăturat de la cuminecare pentru lenevirea sa, fie episcop sau orice fel de cleric, dacă ar îndrăzni la cuminecare înainte de a fi ascultat, se va considera osândirea adusă de el singur asupra lui (*Canonul 37*).

○ Nesupunere la înaintare.

• A plăcut, că dacă din clerici sau diaconi nu s-ar supune episcopului lor, care ar voi să-i promoveze la o cinste mai mare pentru nevoia bisericilor lor, să nu mai poată sluji în treapta din care n-au voit a ieși (*Canonul 39*).

○ Părăsirea copiilor.

• Episcopii și clericii să nu lase fiilor lor libertate de acțiune, până nu se vor convinge de moravurile și vârsta lor, deoarece din aceeași cauză se întind paimile la dânșii (*Canonul 42*).

○ Meritul clericilor.

• Episcopii, presbiterii și diaconii să nu se hirotonisiască până ce nu se convertesc la ortodoxie pe toții creștinii ce sânt în casa lor (*Canonul 43*).

○ Botezul bolnavilor.

• Bolnavii, cari nu pot răspunde pentru sine, să se boteze atunci când voința lor însăși mărturisește pentru dânșii sub rezerva primejdiei ce-i va amenința (*Canonul 52*).

○ Primire în creștinism.

• S-a dat lege ca fiecare să primească cristianismul din voință liberă (*Canonul 119*).

➤ Canoanele Sfinților Părinți.

✓ Sfântul Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cezarei Capadociei (379).

• Cel ce a preacurvit va fi neîmpărtășit 15 ani, care se vor împărți astfel: patru ani va fi tânguindu-se, iar cinci ascultând; patru prosternându-se și doi stând împreună fără de împărtășire (*Canonul 58*);

- Desfrânatul va fi neîmpărtășit de sfințenie șapte ani; doi tânguindu-se, doi ascultând, doi prosternându-se și numai unul stând împreună, iar în al optulea va fi primit la împărtășire (*Canonul 59*);

- Cel ce a furat va fi oprit un an de împărtășirea Sfințeniilor, dacă se căește și se prihănește pe sine; iar dacă se va dovedi, doi ani; și timpul acesta se va împărți între prosternare și starea împreună, apoi se va învrednici cuminecării (*Canonul 61*);

- Amestecarea frățească se va canonisi cu timpul ucigașului (*Acest păcat este amestecare de sânge, pentru că cei ce-l comit coboară din același tată și mamă, iar pedeapsa ucigașului este de 20 de ani*) (*Canonul 67*);

- Cei ce se vrăjesc și urmează obiceiuri păgânești sau care introduc în casele lor pe careva pentru aflarea dedesupturi false sau pentru curățire, să cadă sub epitimia de șase ani, un an tânguindu-se, un an ascultând, trei ani prosternându-se și un an stând împreună cu credincioșii, astfel se vor primi (*Canonul 83*).

✓ Sfântul Ioan Ajunătorul, Arhiepiscopul Constantinopolului (619).

- Cel ce s-a întinat în somn, cu patima curgerii, se înlătură o zi de la împărtășire. Însă spunând psalmul 50 și făcând 49 de metanii, se crede că s-a curățit de întinăciune (*Canonul 6*);

- Iar cel ce s-a întinat, fiind treaz cu trupul, se înlătură de la cuminecare șapte zile, spunând în fiecare zi psalmul 50 și câte 49 de metanii (*Canonul 7*);

- Cel ce a făcut malachie (onanie) se canonisește 40 de zile petrecând cu mâncare uscată și făcând 100 de metanii în fiecare zi (*Canonul 8*);

- Oricărui monah sau laic care a curvit, îi interzicem ca doi ani să nu se cuminece, dacă se va sârgui a mânca alimente uscate după ceasul al noulea și a face câte 250 de metanii, iar de se va lenevi, plinească timpul cel dat de Părinți (*Canonul 12*);

- Ceea ce a pierdut pruncul fără voie, un an se canonisește (*Canonul 22*);

- Murind copilul nebotezat, din nepurtarea de grijă a părinților săi, se înlătură trei ani de la cuminecare părinții, mâncând uscat și îmblânzind pe Dumnezeu prin plecări de genunchi, cu plângere și cu milostenie după putere, făcând și-n fiecare zi câte 40 de metanii (*Canonul 24*);

- Cel ce a vomitat (debordat) după Dumnezeasca împărtășire, se oprește 40 de zile de Dumnezeasca cuminecare, cântând în fiecare zi psalmul 50 și făcând câte 50 de

metanii, oricum s-ar întâmpla aceasta. Pentru că deși nu s-ar socoti că el însuși a fost cauza, însă pentru alte oarecare greșeli i s-a întâmplat aceasta (*Canonul 35*).

✓ Sfântul Nichifor Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului.

- Dacă se va spăla sfântul Antimis întru neștiință, nu-și pierde sfințenia, nici nu devine necurat, pentru că s-a spălat (*Canonul 1*);
- Căsătoria a doua nu se binecuvintează cu cununie, ci se și canonisește doi ani a nu se cumineca, iar a treia căsătorie trei ani (*Canonul 2*);
- De se va întâmpla Buna Vestire în Joca sau Vinerea mare, nu păcătuim de vom deslega atunci la vin și pește (*Canonul 5*);
- Se cuvine ca preotul să cuminece pe cel ce este în pericol de moarte și după ce a mâncat (*Canonul 9*);
- Se cuvine ca cineva să plece genunchii Duminica și în toată Cincizecimea pentru sărutare, nu însă pentru metaniile mari obicinuite (*Canonul 10*);
- Nu se cuvine a liturghisi preotul fără căldură, afară însă de mare nevoie și dacă nu s-a aflat acolo nicidecum (*Canonul 13*);
- Călugărițele se cuvine a intra în Altar ca să aprindă lumânări și candeli cum și ca să-l măture (*Canonul 15*);
- În postul sfinților Apostoli și al sfântului Filip (adică al Nașterii Domnului) se cuvine ca monahii ce stau în monastire, să mănânce Miercurea și Vinerea o dată în zi; iar monahii cari se află în servicii, să mănânce de două ori, după ora a șasea și seara (*Canonul 19*);
- De va fi cineva bolnav și va cere a se boteza sau a se călugări, se cuvine ca fără întârziere de timp să-i dăm Darul botezului și al chipului monahicesc și să nu i-l oprim (*Canonul 25*);
- Cu învoirea arhierelui și preotul face stavropighion (adică înfingere de cruce) (*Canonul 30*);
- De va naște femeia și pruncul e în pericol de moarte, fiind de trei sau de cinci zile, să se boteze, însă altă femeie botezată și curată se cuvine a apleca pruncul, căci mama lui nu se cuvine a intra acolo unde este pruncul, nici a-l lua măcar în brațe, până ce nu se va curăți definitive după 40 de zile și va lua rugăciunea de la preot (*Canonul 37*).

➤ Concluzie.

Canoanele sunt normative pentru organizarea și funcționarea Bisericii lui Hristos, încă de la întemeierea ei, absolut necesare pentru mântuirea credincioșilor, unele aplicabile și vremurilor noastre, altele fără a fi de actualitate, ele având scopul de a ghida, spre adevărul de credință mântuitor, atât slujitorii Bisericii, cât și păstoriții ei.

➤ Bibliografie

Pidalion cu orânduire și tâlcuiri, arhim. Zosima Târâlă și ic. stravofor Haralambie Popescu, Institutul de arte grafice „Speranța”, București, 1933 .

